

arbeta **rätt**

med kemiska produkter på bygget

1.

Planera vilka kemiska produkter som ska användas på bygget. Se till att få varuinformationsblad (VIB) för alla produkter ni köper in och samla dessa i en pärm.

Behövs rutiner för hur inköp av kemiska produkter ska göras så att det alltid medföljer VIB för produkten?

2.

Bedöm riskerna med hur ni arbetar med kemiska produkter och med kemiska ämnen som kan bildas, t ex svetsrök. Skriv ner om riskerna är stora eller små.

Informera personalen om riskerna.

Arbetar ni med farliga material i byggnader eller jord, t ex asbest, PCB, kvicksilver eller kreosot, ska också riskerna med dessa bedömas.

3.

Vid behov, vidta åtgärder för att minska riskerna.

gör så **här**

– tips på förenklingar

steg ett

Leverantören är skyldig att lämna varuinformationsblad (VIB) tillsammans med kemiska produkter. När ni gör era inköp, begär VIB. Försäljaren är skyldig att lämna VIB för produkter som är märkta med farosymboler.

Kan ni undvika att köpa in de produkter som innebär störst hälsorisker, dvs är märkta med följande farosymboler blir kemikaliearbetet enklare.

Giftig

Frätande

Hälsoskadlig

Explosiv

Mycket
brandfarlig

Miljöfarlig

Under rubrik 15 i varuinformationsbladet står om särskilda regler som gäller för produkten. Var uppmärksam på om hårdplastföreskrifterna gäller – där finns krav på utbildning och mycket annat. Om man inte använder sådana produkter blir arbetet lättare.

Samla alla era VIB i en pärm. Sortera pärmen t ex efter produkttyp eller i bokstavsordning. Se till att pärmen innehåller uppgifter om alla kemiska produkter som används på byggarbetsplatsen, även sådana som används av underentreprenörer. Pärmen innehåller då den förteckning som måste finnas över de kemiska produkter som används.

Arbetet med steg 2 blir enklare om ni gör er av med produkter som inte används.

steg två

Se till att alla vet vad de orange farosymbolerna betyder: att de visar hur farliga produkterna är. Se till att personalen har tillgång till pärmen med VIB och att den vet att information om farlighet och skyddsutrustning finns under rubrikerna 3, 8, 11 och 15.

Alla ska känna till riskerna med de kemiska produkter de arbetar med. Riskerna beror på farligheten men också på hur man arbetar med dem. Diskutera detta. Bedöm om riskerna är stora eller små. Tänk också på risker i samband med olyckor. Om det behövs – vidta åtgärder för att minska riskerna (steg 3). Vid behov utnyttja företagshälsovårdens tekniska kunskap.

Förenkla arbetet med riskbedömningen så här:

- Produkter som saknar orange farosymbol behöver inte riskbedömas (se förpackning eller VIB).
- Har ni gjort riskbedömning för en produkt, behöver ni inte göra om den, om ni använder produkten på samma sätt igen.
- Ni behöver inte bedöma riskerna med varje kemisk produkt för sig. Det går att bedöma riskerna med grupper av produkter med likartade risker och som hanteras på ungefär samma sätt.

Definitioner

FARLIGHET: Ett ämnes inneboende egenskaper.

RISK: Farligheten i kombination med mängden och hanteringssättet.

steg tre

Om det finns risker som måste åtgärdas, diskutera åtgärderna med dem som är berörda t ex vid arbetsberedning och genomför dem sedan.

Åtgärder som alltid ska vidtas:

- 1) Byte till mindre farlig produkt eller ändrad arbetsmetod om det är möjligt.
- 2) Om ni bedömt att riskerna är stora, skriv ner enkla instruktioner om hur man ska arbeta för att arbeta säkert. Se till att alla som använder en kemisk produkt som innebär stora risker får instruktionerna.
- 3) Vid behov ska personlig skyddsutrustning användas.
- 4) Om farligt avfall förekommer, t ex ohärdade fogmassor, förpackningar med färg-, lim eller oljerester, ska det finnas skriftliga instruktioner för hur det ska hanteras.
- 5) Om kemiska produkter packas om, ska den nya förpackningen vara märkt med gällande farosymboler.
- 6) Försäkra er om att inga nya kemiska produkter används på byggarbetsplatsen som ni inte har kontroll över. Kontrollera vilka kemiska produkter som finns, t ex varannan vecka.
- 7) Förvara kemiska produkter t ex i container eller annat avskilt utrymme. Förvara olja, bensin och andra miljöfarliga kemiska produkter på speciella ytor så att eventuellt spill lätt kan samlas upp.

ett **exempel**

- 1.** Fogmassa köptes in och VIB medföljde. Hade inte tid att gå igenom varuinformationsbladet. Sorterade in VIB i pärmen för bygget.
- 2.** De som skulle använda fogmassan hade inte använt den tidigare. Information om risker och en riskbedömning av arbetet med fogmassan behövdes därför. Upptäckte under rubrik 15 att hårdplastföreskriften gäller. Såg att det finns risk för allergi under rubrikerna 3, 8, och 11 samt att avancerad skyddsutrustning behövdes. En av dem som skulle använda fogmassan kontrollerade vilka krav som ställs i Hårdplastföreskriften. (Föreskriften finns på Arbetsmiljöverkets hemsida, www.av.se under regler. Alla föreskrifter finns tillgängliga där.) I föreskriften ställs krav på utbildning och läkarundersökning för alla som ska använda fogmassan. Ingen på bygget hade hårdplastutbildning. Eftersom det tar tid att planera för och gå igenom utbildning och genomgå läkarundersökning, bestämde man sig för att försöka hitta en annan fogmassa.

nu gjorde man istället så här:

- 1.** En annan fogmassa som var mindre farlig köptes in. VIB och märkningen på förpackningen kontrollerades. Kontrollen visade att hårdplastföreskriften inte gällde. Inga orange farosymboler fanns på förpackningen. (Leverantören behöver inte lämna VIB om förpackningen inte är märkt med farosymbol.) I detta fall medföljde dock VIB som sorterades in i pärmen på bygget.
- 2.** Det fanns inga risker att informera om. Personalen har tillgång till VIB i pärmen och vet vad farosymbolerna betyder. De vet också att finns det inga farosymboler på förpackningen så är riskerna små. Eftersom produkten inte var märkt med farosymbol behövde man inte göra en riskbedömning.
- 3.** Inga åtgärder behövs.